[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1321: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 524

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਵਰਿੰਦਰ ਬਹਾਦਰ ਕਥੇਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7799)

15 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ* ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ

ਜੇਕਰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ/ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ) ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਡੀਬੀਐਸਏ) ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਕੀ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ 01.07.2001 ਤੋਂ 7500-12000 ਦੇ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ 01.12.2008 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟ

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ (ਸਬ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼) ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1992 - ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ - ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ - 01.07.2001 ਤੋਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 4625-7000 ਤੋਂ 6500-10500 ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਨੂੰ ਵੀ 7500-250-12000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 1992 ਤੋਂ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼/ਸਹਾਇਕ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ) ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਡੀਬੀਐਸਏ) ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 01.07.2001 ਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ 10% ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ) ਨਾਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਘੱਟ ਕਰਨ - ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਦੇਸ਼ - ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 2001 ਤੋਂ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਨੂੰ 7500-12000 ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ:

ਸਿਧਾਂਤ - ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਆਦਿ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਫ਼ਾਕ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ

ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸੋਧਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ - ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ 10% ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ - ਰਾਜ ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸਨੇ ਕਾਡਰਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ, ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ, ਨਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਰਾਜ ਨੇ ਫਿਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। 06.05.02 ਅਤੇ 02.02.18 – ਹੁਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ – ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਬੇਅੰਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ – ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, 2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 01.01.2006 ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 01.12.2008 ਤੋਂ – ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 52, 55-57, 60]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 16 - ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਇਤਫਾਕਨ ਗ੍ਰਾਂਟ ਇੱਕ ਅਟੱਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ:

ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗੀ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ - ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਢਾਂਚਾ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ - ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਰਿੰਦਰ ਬਹਾਦੁਰ ਕਥੇਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਨਾਮਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਇਤਫਾਕਨ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 53, 54]

ਸਿਧਾਂਤ - ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਲਾਗੂ ਹੋਣਯੋਗਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06.05.2002, ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 08.12.2010 ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
ਹਾਲ: ਹਾਂ - ਇੱਕ ਵਾਰ 06.05.2002 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ 08.12.2010 ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਗਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ 06.05.2002 ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 08.12.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ। [ਪੈਰਾ 41, 44]

ਸਿਧਾਂਤ - ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਸਿਧਾਂਤ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੇਰੀ - ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵੱਲੋਂ - ਹਮਦਰਦੀ - ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਬਨਾਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ:
ਰੱਖੀ ਗਈ: ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹ ਲਾਭ ਜੋ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਮਾਪ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ - ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 47]
ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 142 - ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਦੀ ਵਰਤੋਂ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਫੀਕ ਮਸੀਹ (ਵ੍ਹਾਈਟ ਵਾਸ਼ਰ) ਅਤੇ ਹੋਰ [2014] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1343: (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 334 - ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਕੁੰਹਯਾਮਦ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [2000] ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 538: (2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 359; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਲਾਈ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ [1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 488: (1989) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 187; ਖੋਡੇ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਹੁਣ ਖੋਡੇ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਸ਼ਵਰਾ ਸਹਿਕਾਰਾ ਸੱਕਾਰੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਿਮਟਿਡ, ਕੋਲੈਗਲ (ਲਿਕੁਇਡੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ) ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਿਕੁਇਡੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ [2019] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 411: (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 376; ਪਰਨੋਡ ਰਿਕਾਰਡ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ [2010] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 996: (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 313; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭੇਰੂਲਾਲ [2020] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 912: (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 654; ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਿਪੋਕ AO [2005] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 108: (2005) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 752; ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਂਟੀਯੂਰ ਟਾਊਨ ਪੰਚਾਇਤ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਅਰੁਮੁਗਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ [2015] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 152: (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 569; ਨਿਧੀ ਕੈਮ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2017] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 527: (2017) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1; ਅਬੋਬਾਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ [1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 762: (1998) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 753 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ (ਸਬ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼) ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1992.

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ; ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ; ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ; ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ; ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ; ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ/ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ; ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ; ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰ; ਲੰਮੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ; ਸੋਧਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ; ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ; ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ; ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤੀ; ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਾ ਨੁਸਖ਼ਾ; ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ; ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 142; ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ; ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼; ਦੇਰੀ ਮੁਆਫ਼ੀ; ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ; ਨਿੱਜੀ/ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ; ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7799.

2019 ਦੇ ਐੱਸਏਡੀ ਨੰ. 532 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 06.04.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਰਿੰਦਰ ਬਹਾਦੁਰ ਕਥੇਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕੇ.ਐਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ., ਸ਼ਰਨ ਦੇਵ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਚਿਰਾ ਗੋਇਲ, ਸਿਧਾਰਥ ਠਾਕੁਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਭਾਕਰ, ਆਦਿਤ ਜਯੇਸ਼ਭਾਈ ਸ਼ਾਹ, ਸ਼ਰਨਿਆ ਸਿਨਹਾ, ਮੁਸਤਫਾ ਸਜਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੀਰਤੀ ਜਯਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਨਿਆ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਯੂਸ਼ੀ, ਅਕਸ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੁਭਾਂਗੀ ਤੁਲੀ, ਯਤੀਸ਼ ਮੋਹਨ, ਈ.ਸੀ. ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਫੈਸਲਾ

ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ 06.04.2023 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਹਾਈ ਕੋਰਟ') ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਰਾਜ') ਦੁਆਰਾ 02.02.2018 ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ/ਸਹਾਇਕ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ') ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਡੀਬੀਐਸਏ') ਨੂੰ 7500-12000 ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 2001 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3. ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਈ ਦੌਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤੱਥ

4. ਵਿਵਾਦ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ') ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਥਿਤ ਅੰਤਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ 20.07.2001 ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, '2001 ਆਰਡਰ') ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਜਵੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨੂੰ 01.07.2001 ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. 2001 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 4625-125-7000

ਤੋਂ ਸੋਧ ਕੇ 6500-200-10500 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਨੂੰ 4800-150-7650 ਤੋਂ 7500-250-12000 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਗਏ।

6. ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

7. ਸਾਲ 1945 ਤੋਂ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼ (ਐਸ.ਡੀ.ਆਈ.) ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ	ਸਬ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (ਰੁਪਏ)
1945	120-200
1955	120-300
1965	150-350
1972	325-575
01.07.1979	540-910
01.01.1986	1400-2300
01.01.1996	4500-7000
01.07.2001	ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ

ਏਬੀਐਸਏ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਸਡੀਆਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ, 01.01.1996 ਤੋਂ 4500-7000 ਦੇ ਸਮਾਨ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ।

8. 1945 ਤੋਂ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ	ਡਿਪਟੀ ਬੇਸਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (ਰੁਪਏ)
1945	200-250
1955	250-250

1965	250-600
1972	450-950
01.07.1979	770-1600
01.01.1986	2000-3500
01.01.1996	6500-10500
01.07.2001	ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ

9. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, 1945 ਤੋਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ:

ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ	ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (ਰੁਪਏ)
1945	75-175
1955	100-200
1965	100-125
1972	240-390
01.07.1979	490-860
01.01.1986	1450-2300
01.01.1996	4625-7000 (4800-7650)*
01.07.2001	6500-10500 (7500-12000)*

*ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਪੇ ਸਕੇਲ

10. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਨੂੰ 01.01.1996 ਤੋਂ 4625-7000 ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 01.07.2001 ਤੋਂ 6500-10500 ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2001 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ 7500-250-12000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ 03.09.2001 ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ 8000-13500 ਦਾ ਤਰੱਕੀ ਗ੍ਰੇਡ ਪੇ ਸਕੇਲ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 01.07.2001 ਤੋਂ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੇ

ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝੀ ਗਈ ਅਸੰਗਤੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ 1945 ਤੋਂ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ, ਡੀਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਸਾਰਣੀ ਦੁਆਰਾ:

ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ	ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (ਰੁਪਏ)	ਡੀਬੀਐਸਏ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (ਰੁਪਏ)	ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (ਰੁਪਏ)
1945	120-200	200-250	75-175
1955	120-300	250-250	100-200
1965	150-350	250-600	100-125
1972	325-575	450-950	240-390
01.07.1979	540-910	770-1600	490-860
01.01.1986	1400-2300	2000-3500	1450-2300
01.01.1996	4500-7000	6500-10500	4625-7000 (4800-7650)*
01.07.2001	ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ	ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ	6500-10500 (7500-12000)*

*ਚੋਣ ਗ੍ਰੇਡ ਪੇ ਸਕੇਲ

12. ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ (ਸਬ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼) ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1992 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਨਿਯਮ') ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ 80% ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, 10% ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 10% ਅਸਾਮੀਆਂ CT ਗ੍ਰੇਡ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਾਫਟ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 21.04.1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੀਡੈਪਲਾਯਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਦੇ ਸਨ।

13. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਝਗੜੇ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋ ਦੌਰਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

<u>ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੌਰ</u>

14. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਨਿਰੀਖਕ ਸੰਘ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਕੈਵੀਏਟਰ'), ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ WP ਨੰਬਰ 675/2002 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 2001 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਨੂੰ 7500-12000 ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਨੂੰ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ, 06.05.2002 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ 01.07.2001 ਤੋਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 20.07.2001 ਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ 01.07.2001 ਤੋਂ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਨੂੰ 7500-12000 ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਅਤੇ 01.07.2001 ਤੋਂ ਡੀਬੀਐਸਏ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ (8000-13500) ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਟ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 20.07.2001 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਹਤਰ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ।

15. ਪੀੜਤ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8869/2003 (ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 900/2003 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ) ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਨੇ ਕੈਵੀਏਟਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਰਿਜ਼ਵੀ ਕਮੇਟੀ') ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਜ਼ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 12.01.2010 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ') ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਹਾਇਕ ਬੇਸਿਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਲਾਕ ਅਫਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ 7500-12000 ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ 1031 ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਕੇਡਰ ਬਣਿਆ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਲਾਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਨੋਨੀਤ ਅਹੁਦੇ ਲਈ 7500-12000 ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 01.01.2006 ਤੋਂ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ 01.12.2008 ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੁਨਰਗਠਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ, ਤਹਿਸੀਲ / ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ

ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੂਲ ਨਿਰੀਖਕ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.05.2002 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਸੰਗਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 12.01.2010 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.05.2002 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਅਤੇ 08.12.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਖੁਦ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ... "ਸਰਕਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੀ"। 08.12.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 12 ਮਈ, 2010 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਕਮੇਟੀ (2008) ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਕੂਲਜ਼/ਡਿਪਟੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਡਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਲਾਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ 01.01.2006 ਤੋਂ 7500-12000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ, ਅਸਲ ਲਾਭ 01.12.2008 ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ

ਕਰਕੇ, ਇਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਢੁਕਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੀ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

17. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ 08.07.2011 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

18. ਫਿਰ ਵੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 08.12.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ 14.07.2011 (15.07.2011 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, '2011 ਆਰਡਰ') ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ 1360 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ 157 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ 'ਬਲਾਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ' ਦੀਆਂ 1031 ਅਸਾਮੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 7500-12000 ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨਾਲ 01.01.2006 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 01.12.2008 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਲਾਭ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

<u>ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦੌਰ</u>

19. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸਥਿਤੀ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੁਹਰਾਓ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

20. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 16.11.1971 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ 12.01.1977 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਆਪਕ, ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 05.07.1982 ਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ 19.03.1997 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ 1992 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ

ਉਪਰੋਕਤ 10% ਤਰੱਕੀ ਕੋਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੂੰ 4800-7650 ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 6000/- ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 01.07.2001 ਤੋਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਨੂੰ 7500-12000 ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅੰਤ ਵਿੱਚ 31.07.2004 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ।

21. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਬ-ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੂੰ ਜੂਨੀਅਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 07.12.2005 ਅਤੇ 26.06.2007 ਨੂੰ ਰਿਕਵਰੀ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਉਸਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚੋਂ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿਟ-ਏ ਨੰਬਰ 35611/2007 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, '2007 ਰਿਟ') ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਕਵਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੀ ਗਈ ਆਖਰੀ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ 24% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ 10% ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

22. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, 03.08.2007 ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਬਕਾਏ ਤੁਰੰਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਵੱਧ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਜ ਦਾ ਖਾਸ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

23. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀ ਗਈ 2007 ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਨੇ 2011 ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰਿੱਟ ਏ ਨੰਬਰ 44344/2011 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, '2011 ਰਿੱਟ') ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ, 2011 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 01.01.1996 ਤੋਂ 7500-12000 ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2007 ਅਤੇ 2011 ਦੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

24. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 02.02.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ

ਦਿੱਤੀ, 2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਜੱਜਮੈਂਟ')। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

25. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇੰਨੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਹਨ, ਨੀਂਦ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਦਾਲਤੀ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ।

26. ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 23.05.2019 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਗੇ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਨੁਕਸਦਾਰ ਨੰਬਰ 532/2019 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

27. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 10.01.2023 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਲੰਬਿਤ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 07.02.2023 ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ - 14.02.2023 - ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਵਿੱਤ) ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

28. ਫਿਰ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 10.01.2023 ਅਤੇ 07.02.2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, 13.02.2023 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ, ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗੀ।

29. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 13.02.2023 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 06.04.2023 ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 428 ਦਿਨਾਂ

ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਦੀ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

30. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ 01.07.2001 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ 7500-12000 ਦੇ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ 01.12.2008 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ

31. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.05.2002 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 08.12.2010 ਦੇ ਸਵੈ-ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8869/2003 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ।

32. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 08.12.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2011 ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 01.12.2008 ਤੋਂ ਅਸਲ ਬਕਾਏ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਰਾਹਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਡਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸਥਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ 2011 ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ।

33. ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਕੁਨਹਯਾਮੇਡ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਕਸਰ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 06.05.2002 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ 08.12.2010 ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 08.12.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ'। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਭਾਵੇਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 2011 ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇਗਾ।

34. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਅਤੇ ਕੈਵੀਏਟਰ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੁਭਾਂਗੀ ਤੁਲੀ ਨੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ, ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਾਲਣਯੋਗ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਘਸੀਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਸੰਗਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਫਿੱਕੇ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਗਭਗ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਤੀਜਾ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

35. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਵੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

36. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਦੌਰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ

[2000] ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 538 : (2000) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 359

ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੌਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ।

37. ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 08.12.2010 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜੀਬ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 2011 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.05.2022 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਨੇ 01.01.2006 ਤੋਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਨੂੰ ਉੱਚ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ 01.12.2008 ਤੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

38. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 08.12.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢ ਸਕਣ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਹੋਰ ਸਰਲਤਾ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਲੰਬਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ।

39. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਲਾਈ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਢੁਕਵੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਯਾਨੀ ਕਿ - (i) ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ 08.12.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8869/2003 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 06.05.2022 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ; ਅਤੇ (ii) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾਉਣਾ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

40. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਸੰਕੁਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 08.12.2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8869/2003 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਸਰਲ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ 06.05.2002 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਬਿਆਨ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ, ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੰਧਨਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸੂਖਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ।

41. ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 06.05.2002 ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 08.12.2010 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਗਿਆ।

42. ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਪਰ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੁਨਹਯਾਮੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਖੋਡੇ ਡਿਸਟਿਲਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਹੁਣ ਖੋਡੇ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਿਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਦੇਸ਼ਵਰਾ ਸਹਿਕਾਰਾ ਸੱਕਾਰੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਿਮਟਿਡ, ਕੋਲੈਗਲ (ਲਿਕਵੀਡੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ) ਵਿੱਚ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੁਆਰਾ

[1989] 3 ਐਸਸੀਆਰ 488 : (1989) 4 ਐਸਸੀਸੀ 187

ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਨਹਯਾਮੇਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ:

" 42. "ਮਿਲ ਜਾਣਾ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਣਾ ਜਾਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ; ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਬੁਝ ਜਾਣਾ; ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਨਿਗਲ ਜਾਣਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੋਖਣ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘੱਟ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ; ਇੱਕ ਸੋਖਣਾ ਜਾਂ ਨਿਗਲਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। (ਦੇਖੋ ਕਾਰਪਸ ਜੂਰੀਸ ਸੈਕੰਡਮ, ਭਾਗ LVII, ਪੰਨੇ 1067-68)

44. ਸਾਡੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਹੈ:

(i) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਦਾ, ਉਲਟਾਉਂਦਾ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਧੀਨ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(ii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(iii) ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਅਸੀਮਿਤ ਉਪਯੋਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚ ਮੰਚ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ, ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ-ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ, ਸੋਧ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ। ਇਸ ਲਈ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪਹਿਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ।

(iv) ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

[2019] 3 ਐਸਸੀਆਰ 411: (2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 376

(v) ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਭਾਵ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦੋ ਅਰਥ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 141 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਣਗੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਜ਼ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਵਜੋਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ।

(vi) ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ
ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ; ਹੁਕਮ ਉਲਟਾਉਣ, ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
(vii) ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

[ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ]

43. ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਫੋਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

44. ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕਰ ਬੈਠੀ ਕਿ ਉਸਦਾ 06.05.2002 ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਪਿਛਲਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 06.05.2002 ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨਿਆਇਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੁਕਮ 08.12.2010 ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

45. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ 06.05.2002 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ, ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

46. ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 2011 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਤਨਖਾਹ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਪਾਅ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤ ਹੈ।

47. ਉੱਪਰ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹ ਲਾਭ, ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਆਰਡਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਮਾਪ ਦੇ ਨਾਲ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਹਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਫੀਕ ਮਸੀਹ (ਵ੍ਹਾਈਟ ਵਾਸ਼ਰ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂ

ਪਰਨੇਡ ਰਿਕਾਰਡ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 313

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਰਿਕਵਰੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਸੀਮਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

48. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੀ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 428 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੈਸਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਡੈਸਕ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦੇ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

49. ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ-ਪ੍ਰਮੰਨਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਗੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਏ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

50. ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਲਤ ਰਾਏ ਦੀ ਸੱਚੀ ਰਚਨਾ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਘਾਟ, ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ, ਲਾਲ ਫੀਤਾਸ਼ਾਹੀ, ਧੁੰਦਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਰਕ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੀਮਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵੱਲ ਝੁਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਨਿੱਜੀ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲੀ

[2014] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1343 : (2015) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 334

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਢੁਕਵੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਰਮ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

51. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਦੌਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਆਕਾਰ ਸਾਰੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੰਟਰਾ-ਕੋਰਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ?

52. ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਸਮਝੀ ਗਈ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਅਸੰਗਤੀ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਖੁਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੇ ਰਿਜ਼ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਉਪਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਡਰਾਂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ, ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਮੁੜ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ, ਨਵੇਂ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਮੁੜ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ 'ਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਪਾਅ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗਾੜ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭੇਰੂਲਾਲ (2020) 10 ਐਸਸੀਸੀ 654
ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਿਪੋਕ ਏਓ (2005) 3 ਐਸਸੀਸੀ 752; ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਐਂਟੀਯੂਰ ਟਾਊਨ ਪੰਚਾਇਤ ਬਨਾਮ ਜੀ. ਅਰੁਮੁਗਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ (2015) 3 ਐਸਸੀਸੀ 569

53. ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗੀ ਮਾਹਰ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਢਾਂਚਾ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਦੋ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਨਾਮਕਰਨ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੀ ਇਤਫਾਕਨ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

54. ਇਹ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਡਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਰਲੇਵਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਰਲੇਵਾਂ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਲਿਆਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

55. ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਆਦਿ ਵਿਚਕਾਰ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਫ਼ਾਕ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇੱਕੋ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਚਲਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸੋਧਿਆ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ 10% ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਫੀਡਰ ਕੇਡਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਅਤੇ 10% ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਅਸੰਗਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪਏ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏ ਬਿਨਾਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

56. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਮੁੜ-ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਰਾਜ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 06.05.2002 ਅਤੇ 02.02.2018 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ

ਹੁਣ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

57. ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਣ ਨਾਲ ਇਸ ਬੇਅੰਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪੈਂਡੋਰਾ ਬਾਕਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟਣ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ, ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

58. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ 'ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤ' ਅਤੇ 'ਪ੍ਰਗਟ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ' ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 8 ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸੱਚ ਹੈ, 9 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਆਮ ਗਿਆਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਸਮਾਨਤਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਅਕਸਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਝਗੜੇ ਅਕਸਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

59. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ, ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

ਸਿੱਟਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

60. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐਸਡੀਆਈ/ਏਬੀਐਸਏ ਅਤੇ ਡੀਬੀਐਸਏ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

(i) ਅਪੀਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੂਰੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ii) 2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(iii) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ) 2011 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਡਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕੈਵੀਏਟਰ-ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਉਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ 01.01.2006 ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 01.12.2008 ਤੋਂ ਹੈ।

(iv) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 01.12.2008 ਤੋਂ ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਇਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 02.02.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(v) ਤਨਖਾਹ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 7% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(vi) ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ 01.12.2008 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਬਕਾਏ ਦੇ ਨਾਲ, ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 7% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(vii) 2011 ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਡਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਲਈ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਵੀ ਰਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ

---

8 ਨਿਧੀ ਕੈਮ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2017) 4 ਐਸਸੀਸੀ 1

9 ਅਬੋਬੇਕਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੀ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (1998) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 753

ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰਿਜ਼ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ।

(viii) ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਉੱਚੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

61. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਰਲੇਖ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ